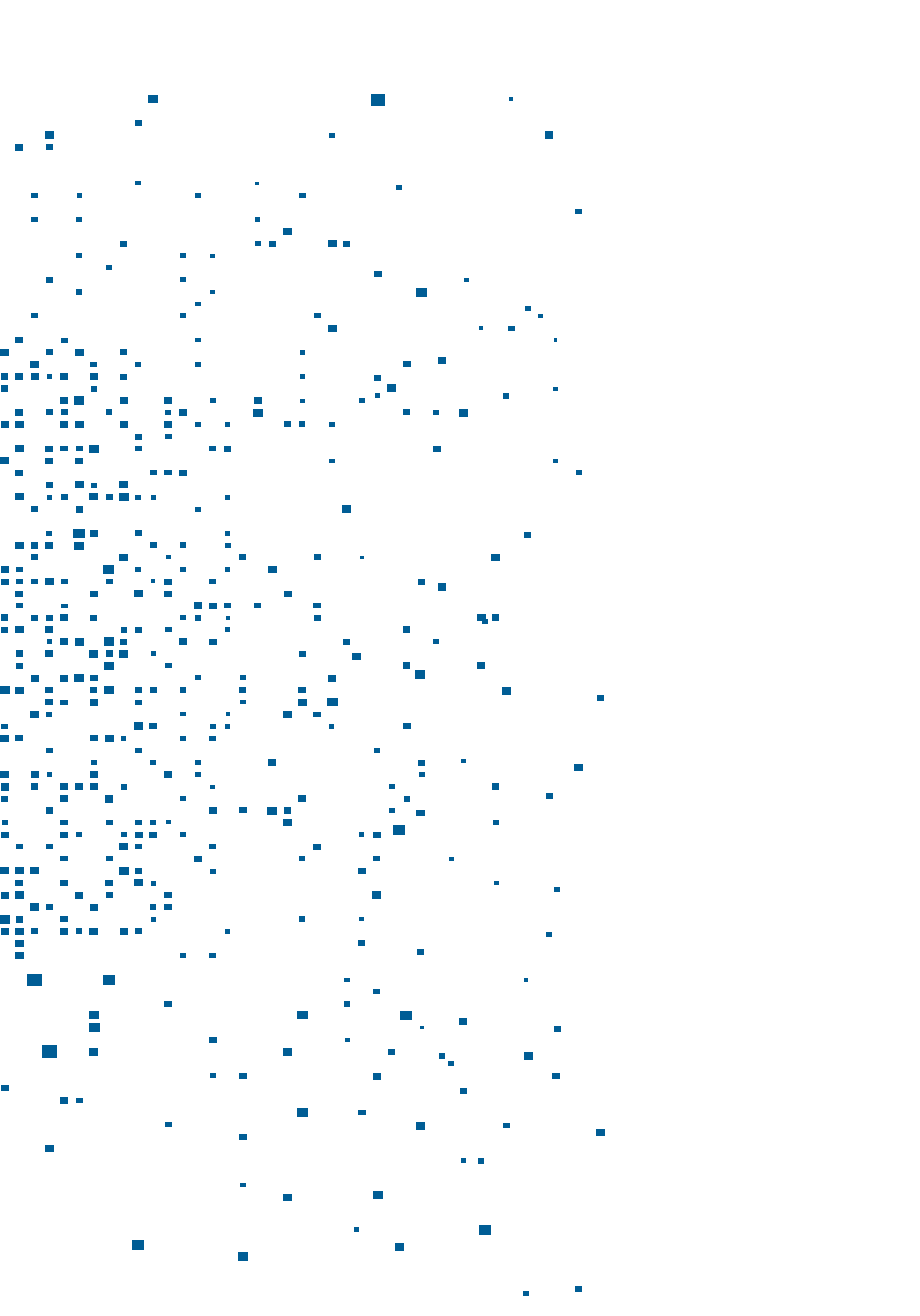

Пројекат финансира
Европска унија

ЈАЧАЊЕ СТАТИСТИЧКОГ СИСТЕМА СРБИЈЕ
ПОБОЉШАЊЕМ МЕТОДОЛОГИЈА И СТАНДАРДА
КРОЗ ПРИМЕНУ ДОБРЕ ПРАКСЕ

ПРЕГЛЕД ГЛАВНИХ ОСТВАРЕЊА И РЕЗУЛТАТА

Званична статистика у Србији – пут од науке неизвесности до модерног статистичког система

Потражња доносилаца одлука за подацима на којима могу да утемеље интервенције везане за политике и да им одреде приоритете све више је у порасту. Благовремени и битни, статистички подаци се препознају као основне економске и друштвене мере учинка неке привреде. Функција Националног завода за статистику (НЗС) у једном модерном друштву више није ограничена на производњу и дисеминацију висококвалитетних података. НЗС прати статистичке принципе и примењује детаљне процедуре за обезбеђивање статистичког квалитета како би се на тај начин подржао развој политика. Најважнији задатак званичне статистике јесте да се представи реална слика друштвених кретања у земљи и да се понуди поуздана основа за анализе и доношење одлука на различитим нивоима друштва, од владе и других институција до пословних субјеката и заинтересованих грађана.

Европски статистички систем (ЕСС) је већ активно укључен у овај процес како би се пружио одговор на изазове везане за све већу потребу друштва за информацијама и како би се на делотворан начин поступало у складу са Европским кодексом праксе који установљава стандард за развијање, производњу и дисеминацију европских статистичких података. Модернизација ЕСС-а заснована је на интегрисаном приступу статистичким подацима. Као последица тога, подаци који се прикупљају и из статистичких истраживања и из административних извора којима управљају различите институције треба да се користе за статистичке сврхе како би се објединили статистички индикатори, а самим тим и повећала делотворност података.

Препознајући потребу за званичним статистичким подацима и њихов значај, Република Србија, уз подршку Европске уније ради на томе да српски статистички систем усклади са међународним стандардима.

Републички завод за статистику (РЗС) суочава се са све већом потражњом за обезбеђивањем бољег приступа званичним статистичким подацима, како за главне кориснике, тако и за ширу јавност.

Усклађивање званичних статистичких података са међународним статистичким стандардима, класификацијама и методологијама, као и усвајање добре статистичке праксе других земаља представља саставни део интензивних напора које Република Србија улаже у оквиру процеса придруживања Европској унији. Улога РЗС-а, као националне фокус-тачке и произвођача званичних података, тиме постаје све важнија.

Процес модернизације РЗС-а представља одговор на нове трендове у статистичкој производњи (широка употреба административних извора и Великих података) и на нове захтеве везане за квалитет статистичких информација, посебно истакнутих од стране Владе Републике Србије и њених министарстава, као и на усвајање стратегије Европског статистичког система (ЕСС) која је детаљно разрађена у ЕСС Визији 2020.

КРАТКИ ОСВРТ НА ПРОЈЕКАТ

Пројекат „Јачање статистичког система Србије побољшањем методологија и стандарда кроз примену добре праксе“ (18/03/2016 – 17/12/2017) значајно је подржао унапређивање и модернизацију рада РЗС-а. Пројекат је за циљ имао побољшање расположивости и квалитета статистичких података и унапређивање и јачање статистичког система у Србији. Оба ова елемента су од суштинског значаја за развијање и спровођење европских политика и за јачање поверења корисника у званичне статистичке податке које производи РЗС.

Спроведене активности биле су усмерене у три главна правца:

- даљи развој информатичког и комуникационог система РЗС-а;
- побољшање система Националних рачуна у вези са припремом табела понуде и употребе;
- побољшање постојећих и развој нових показатеља одрживог развоја.

Нагласак је стављен на побољшање расположивости, квалитета и упоредивости статистичких података на један благовремен начин, посебно у оним областима које су неизоставне за процес приступања и у односу на преговоре о приступању. Повећан је капацитет РЗС-а да производи статистичке информације које обезбеђују добру покривеност и то на један упоредив начин и заснован на висококвалитетним стандардима. Међутим, даљи развој националног статистичког система до нивоа који је упоредив са нивоом садашњих Земаља чланица ЕУ и интегрисање у Европски статистички систем (ЕСС) и даље представља крајњи циљ, као неопходан елемент у процесу приступања ЕУ.

Да би неки статистички процес био ефикасан и одржив, мора да постоји неопходан организациони оквир. То подразумева не само правни оквир, већ такође и подршку и сарадњу са другим актерима, као што су централне банке, ресорна министарства, држаоци административних информација, пословна удружења и кључна предузећа, кључни статистички корисници, и тако даље. Пројекат је промовисао међуинституционалну сарадњу, посебно у вези са активностима које се односе на интероперабилност. Успостављање мрежа, размена искустава и учење једних од других обезбеђују подршку за РЗС на основу чега он може да умножи директне резултате Пројекта путем дугорочног јачања националних и регионалних капацитета. Размена најбољих пракси и пренос професионалног знања (know-how) ојачава стручност запослених чиме се оптимизује ефикасност њиховог рада, њихов професионални развој и коришћење њихових талената и вештина.

ГЛАВНА ОСТВАРЕЊА

Компонента 1

Унапређивање ИКТ система

Константна потражња крајњих корисника за ажурираним и комплетним статистичким подацима, заједно са скоријим остварењима у ИКТ-у довела су до сталног раста у обиму информација које обрађују НЗС и услугама које они пружају. Да би одговорио на изазове везане за усклађивање са ЕСС-ом, РЗС се упустио у процес унапређивања ИКТ система. Пројекат се фокусирао на јачање онога што је до сада већ остварено и обезбедио је циљану и прилагођену подршку РЗС-у широм различитих области, као и кораке који прате напоре везане за унапређивање ИКТ-а.

Реализација миграције података

У прошлости, 5 година пре почетка овог пројекта, РЗС је обрађивао податке на две платформе: mainframe и РС платформи. У међувремену је извршена интеграција и сви подаци су пренети на једну платформу – РС.

Током пројекта је завршена миграција података архивираних на mainframe-у усклађених на картицима у XML формату путем увођења одговарајућих софтверских алата за миграцију и у сарадњи са стручњацима из РЗС-а.

Информациона библиотека информационих технологија (ITIL)

ITIL дефинише један холистички процесни оквир који преуређује ИТ од развоја производа до пружаоца услуга. На тај начин се ИТ усаглашава са потребама пословања тако што проактивно управља свим аспектима производног окружења. Сертификат ИТИЛ-а (ITIL Foundation Certificate) за Управљање ИТ услугама пружа стручњацима и менаџерима за ИТ основне вештине које су потребне за пружање информатичких услуга које у

свом средишту имају кориснике, информатичких услуга које оправдавају уложена средства и информатичких услуга које су покренуте због пословања.

Систем стицања квалификација као део ИТИЛ-а обезбеђује један савремени приступ ИТИЛ оквиру и он се састоји од серије квалификација које су фокусиране на различите аспекте најбоље ИТИЛ праксе и које иду до различитих степена дубине и детаља. Активности које се односе на ИТИЛ обухватају следеће:

- планирање обуке за ИТИЛ;
- развој садржаја обуке за ИТИЛ;
- реализација обуке за ИТИЛ;
- Надоградња после реализоване обуке.

Размена статистичких података и метаподатака (*SDMX-RI*)

Информације се састоје од података и с њима повезаних метаподатака (подаци који пружају информације о другим подацима). *SDMX* стандарди су осмишљени за размену или дељење статистичких информација међу организацијама на националном и међународном нивоу.

Ради пружања подршке развоју *SDMX*-а у различитим статистичким доменима, Евростат промовише и одржава *SDMX* као механизме и процесе за размену статистичких података и метаподатака. *SDMX-RI* представља генерализовану сервисну инфраструктуру коју било која организација која је укључена у *SDMX* пројекте за размену података може да поново користи било делимично било комплетно.

На основу горе изнесеног, Пројекат је мапирао и ажурирао окружење за дисеминацију података, посебно за дисеминацију базе података за заједничку операцију уз коришћење *SDMX-RI* алатки. Конкретно, Пројекат је:

- Анализирао постојеће окружење за дисеминацију података, припремио је све неопходне активности и пројекат за реализацију *SDMX-RI*. Посебна пажња је посвећена унапређивању одлика базе података за дисеминацију на основу прегледа свих битних аспеката посебно у домену додатних метаподатака, на усаглашавање коришћених шифри, номенклатуру и класификације.
- Реализовао припремне активности везане за мапирање/прилагођавање окружења за дисеминацију самом *SDMX-RI* на основу пилот система.
- Тестирао функционалност и могућност рада пилот система.
- Пружио помоћ при реализацији *SDMX-RI* у ПЗС-у.

Веб дизајн

Поновни инжењеринг постојеће веб-странице РЗС-а представљао је суштинску активност Пројекта. Увођење прикупљања веб података, *SDMX-RI*, обезбеђивање међуповезаности и интероперабилности захтевали су значајно проширене функционалности веб стране и што се тиче статичких делова и што се тиче динамичких делова (интерактивна обрада података из статистичких база података). Истовремено, један од битних предуслова био је да веб страна мора податке да саопштава јасно и делотворно и на тај начин привуче пажњу корисника. Визуелни аспекти су једнако важни као и сам садржај. Навигација треба да буде олакшана путем смањивања броја страна и успостављања бољих веза са статистичким базама података као делом заједничког система складишта података, а такође је промовисана и употреба сложеног и иновативног Система за управљање садржајем.

Систем метаподатака

Пројекат је повећао квалитет произведених статистичких информација путем даљег развијања система метаподатака пратећи следеће кораке:

- Успостављање општег стуба метаподатака
- Мапирање и повезивање сва три стуба метаподатака: општи, активни и референтни метаподаци
- Доказана усаглашеност постојећег, активног система метаподатака РЗС-а са стандардима (GSBPM, GSIM, GAMS0, итд)
- реализација додатних модуларних алатки ради интегрисања са системом производње статистичких података са циљем даљег унапређивања прикупљања и обрађивања података.

Интероперабилност

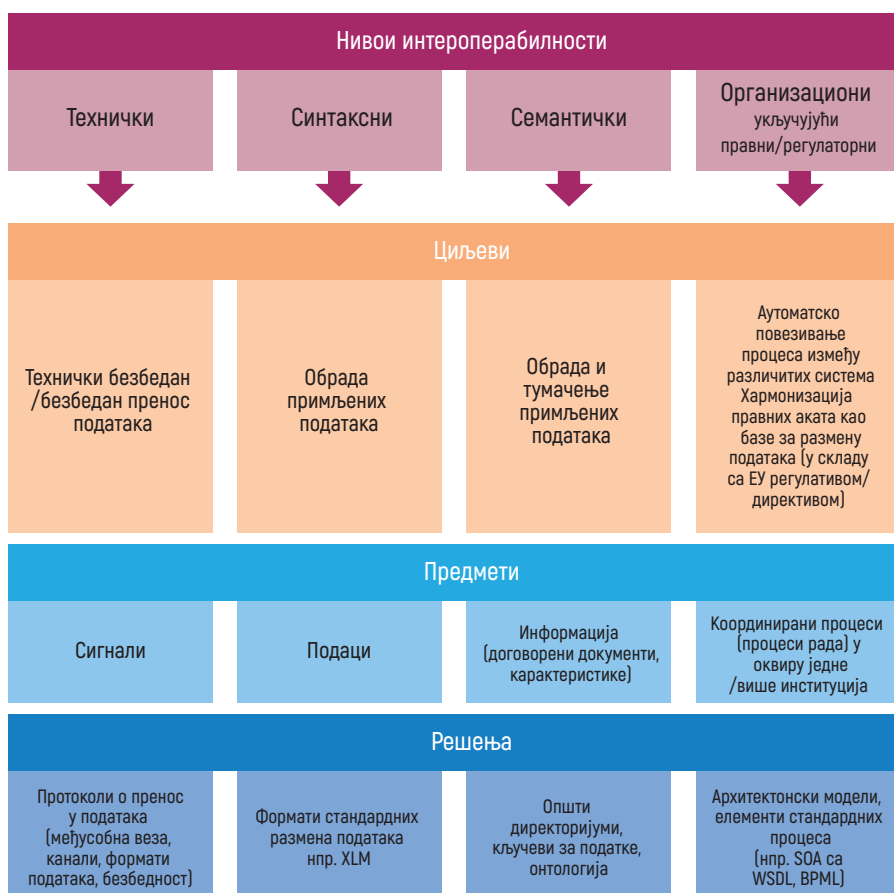
У савременим сценаријима размене података, организације на нивоу ЕУ и на међународном нивоу (као што су земље чланице ЕУ, ОЕЦД, ММФ, ЕЦБ, итд.), пословни субјекти и грађани могу подједнако да буду или пружаоци података или да буду корисници статистичких информација. Зато постоји потреба да се аутоматски извлаче статистичке цифре које су описане коришћењем података који прате податке током процеса прикупљања и преношења.

Циљ је да се обезбеди максимални ниво приватности и безбедности података и садржаја регистара, као и комуникација између регистара, стабилност и расположивост јавних сервиса, а такође и да се допринесе јачању капацитета органа јавне управе путем успостављања неопходног стратешког, правног и техничког оквира у складу са највишим европским и глобалним стандардима.

Уз блиску сарадњу са РЗС-ом, Пројекат је припремио методологију за интероперабилност. Документ се састоји од смерница за успостављање интероперабилности са кључним владиним институцијама ради увођења интероперабилности као елемента редовног пословног тока и размене података између институција које су релевантне за статистички систем.

Пројекат је организовао радионицу за интероперабилност која је укључила низ владиних тела Републике Србије. РЗС је ову радионицу искористио као прилику да прикаже своје капацитете, као и спремност за сарадњу у оквиру свих владиних сфера.

У оквиру Пројекта, успешно су реализована два пилот пројекта с циљем унапређивања размене података са другим владиним телима.

COA – Архитектура усмерена на услуге; WSDL – Језик за дефинисање интернетских услуга; BPML – Језик за моделовање пословног процеса

Компонента 2

Побољшање система Националних рачуна

2

Национални рачуни представљају значајну информациону основу за вођење економске политике и доношење одлука на свим нивоима, јер омогућавају мерење нивоа економске развијености и стопе економског раста, промене у структури производње и потрошњи, промене у нивоу штедње, инвестиција у основна средства, и извозу и увозу, не само за привреду у целини, већ се могу користити и за структурне анализе привреде као целине и појединачних привредних грана. Они се такође могу користити и за предвиђање будућих економских кретања и за сагледавање могућности дугорочног развоја и економског раста, као и за праћење, анализу и оцену утицаја мера економске политике на кретања макроекономских, структурних, и регионалних економских показатеља.

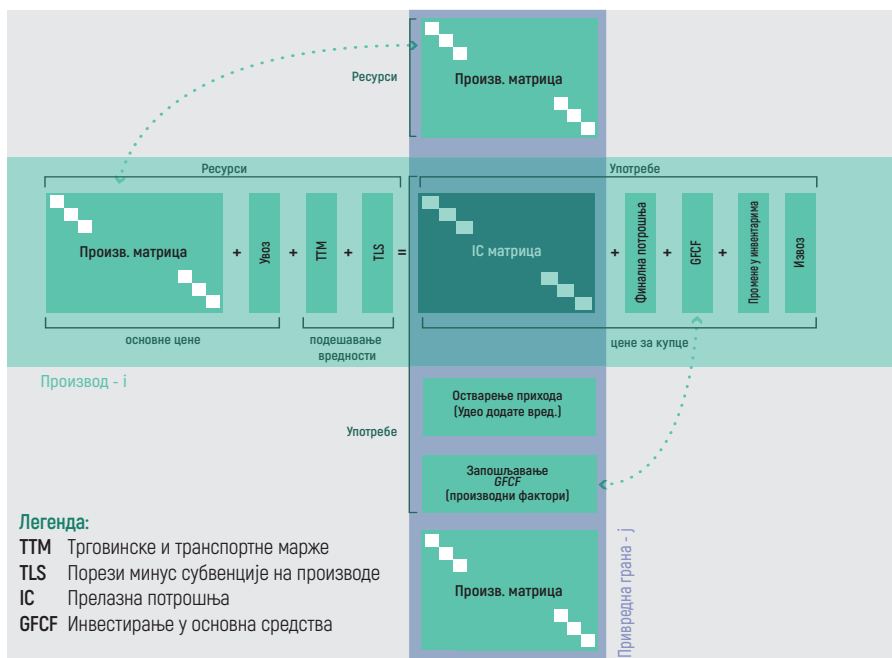
Систем националних рачуна показује како једна национална економија ствара нова и трансформише већ постојећа добра и услуге, а у исто време формирање доходака власника фактора производње који се касније расподељују, прерасподељују и употребљавају у виду различитих облика финалне потрошње и представљају извор штедње која ће омогућити повећање производње и потрошње у будућности.

Европски систем националних и регионалних рачуна (European System of Accounts ESA), обухвата два основна подсистема:

- секторске рачуне (годишње, кварталне и регионалне), са својим главним индикаторима: бруто додата вредност и бруто домаћи производ, нето доходак од својине, бруто национални доходак, бруто штедња, финална потрошња, нето позајмљивање/задуживање;
- инпут-аутпут систем који у облику повезаних матрица показује детаљну структуру националне економије, односе и међузависност произвођача и потрошача у националној економији. Инпут-систем обухвата табеле понуде и употребе (Supply and Use Tables) и симетричне инпут-аутпут табеле (Input-output tables)

Пројекат је за РЗС-у представљао значајну подршку у погледу унапређења свеукупног система националних рачуна, и подизање нивоа усаглашености са захтевима Евростата и методологијом Европског система националних рачуна (ESA 2010). Посебну подршку и помоћ РЗС је добио у области развоја инпут-аутпут подсистема, тачније израде првих табела понуде и употребе (ТПУ/SUT) за две сукцесивне године са њихом трансформацијом у симетричне инпут-аутпут табеле.

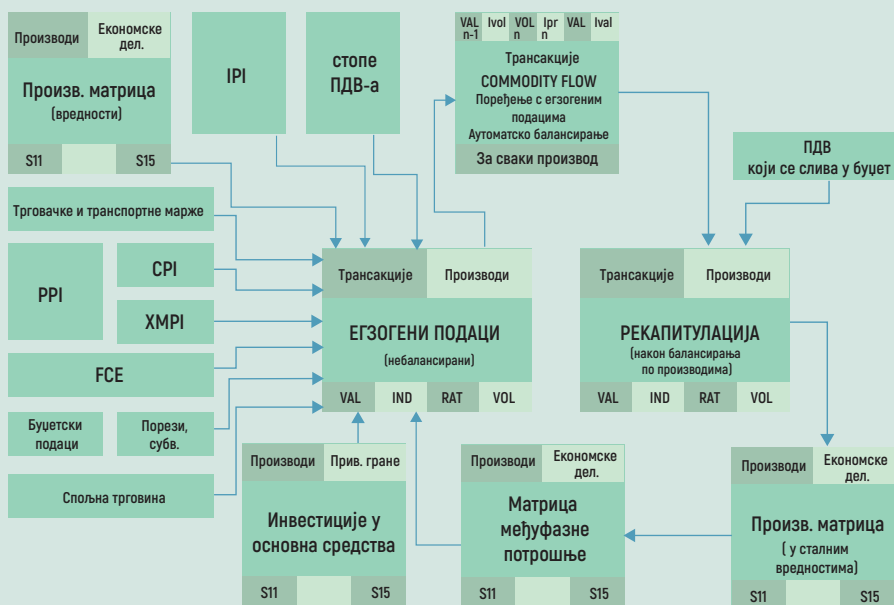

Табеле понуде и употребе и инпут-аутпут табеле као и математичке матрице имају две димензије и могу да се посматрају хоризонтално (по производима, тј. добрима и услугама које се производе и троше на различите видове потрошње) и вертикално (по делатностима и институционалним секторима који производе одређене производе и услуге односно троше их за различите врсте употребе). Компилација табела понуде и употребе захтева да сви елементи производње и потрошње буду детаљно рашчлањени по појединачним производима и услугама, тј. групама производа дефинисаним статистичком класификацијом производа.

Припремни рад на компилацији табела понуде и употребе изискивао је доста времена управо због потребе наведене конверзије свих расположивих података и индикатора годишњих националних рачуна, агрегата и индекса на ниво група производа и услуга и њихово форматирање погодно за примену инпут-аутпут система и спровођење балансирања.

Од лета 2017. године, обављене су три „рунде“ балансирања будући да је компилација табела понуде и употребе у суштини један итеративни процес усаглашавања производне и расходне стране биланса производње и потрошње добара и услуга (тзв. commodity flow) који се понавља. Свака рунда балансирања је означавала постизање вишег нивоа усаглашености тј. елиминацију инкозистентности идентификованих у претходном кругу балансирања. Истовремено, свака рунда је значила и нову валоризацију иницијалних извора података и индикатора чиме се на крају целокупног процеса побољшава њихов квалитет и целокупан систем подиже на виши ниво поузданости и прецизности.

Билансирање Табела понуде и употребе представља процес који се понавља. Када се егзогени подаци независно прикупе, било од стране институционалних сектора или од стране производа, они се непрестано суочавају и усаглашавају у оквиру „Рунди токова роба“, при чему се први корак састоји од увођења података из институционалних сектора у токове роба производа, док други корак представља обрнуту ситуацију где се подаци о производима уводе у рачуне о институционалним секторима.

Након компилације понуде и употребе, софтвер аутоматски врши њихову конверзију у симетричне инпут-аутпут табеле („производ на производ“ – product by product) као и израду тзв. „Евростат табела“ тј. табела понуде и употребе у формату и детаљности које захтева Евростатов трансмисиони програм.

Компонента 3

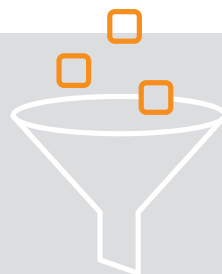
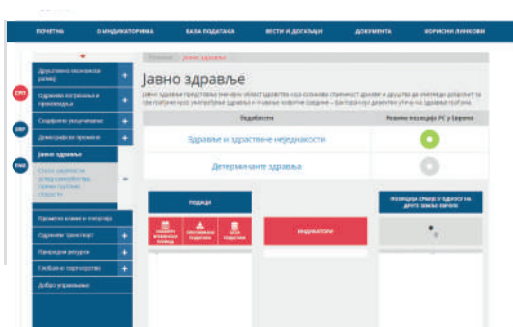
Развој сета Индикатора одрживог развоја

3

Стратегија одрживог развоја Европске уније (EU Sustainable Development Strategy-SDS) дефинише циљеве и планиране резултате који се односе на трајно унапређивање квалитета и добробити њених грађана, како за садашње тако и за будуће генерације, путем обједињавања економске ефикасности, друштвене солидарности и еколошке одговорности. Напредовање према циљевима и резултатима ЕУ СДС-а прати се путем коришћења сета Индикатора одрживог развоја (Sustainable development Indicators - СИИ).

РЗС је једна од установа које су у Србији одговорне за производњу индикатора одрживог развоја ЕУ, од којих неки већ постоје у статистичком систему. Осим РЗС-а, за производњу индикатора одговорни су и Министарство унутрашњих послова, Народна банка Србије, Агенција за заштиту животне средине итд.

Детаљна анализа која се тиче поделе одговорности за производњу индикатора у Србији показује да су у овај процес равноправно укључени РЗС и остале државне институције и агенције . РЗС је такође одговоран и за координацију активности везаних за производњу сета индикатора за праћење ЕУ СДС у оквиру овога Пројекта.

ШТА СУ ИНДИКАТОРИ? ЗАШТО ИХ МИ КОРИСТИМО?

Индикатор представља сумарну меру која се односи на кључне карактеристике неке појаве које произилазе из серије посматраних података. Индикатори могу да се користе да означе релативне односе или позитивне или негативне промене у посматраној појави. Индикатори се често користе директно као аргумент за промене у националним или глобалним политикама. У области стратешких политика, индикатори су важни за дефинисање полазних и циљних вредности и праћење њиховог остваривања. У пракси влада, видљиво је померање према политикама заснованим на доказима, и дефинисање циљних вредности посматраних елемената, што се мери и прати путем одабраних индикатора.

Индикатори представљају основне елементе структуре званичних статистичких информација. Они се израчунавају из сирових података или рачуна и при томе је квалитет од велике важности било да прикупљамо податке или да производимо/израчунавамо индикаторе. Уз индикаторе иду и извештаји о квалитету и метаподаци, пошто званична статистика функционише у оквиру унапред дефинисаног методолошког оквира, чиме се обезбеђује доследност у времену и просторном обухвату. По својим карактеристикама, индикатори омогућавају синтезу што њихове поруке чини једноставнијим и лакшим за разумевање и олакшава комуникацију са великим бројем корисника. Синтеза и процена расположивих информација представља корак у правцу слања јасних порука доносиоцима политика, учесницима у процесима доношења политика и грађанима у вези са економским и друштвеним развојем. Анализе које су засноване на индикаторима представљају суштинске алате за мерење оствареног напретка и трендова.

Како смо развили сет индикатора?

РЗС је институција која је одговорна за реализацију пројекта чија је компонента и развој сета индикатора одрживог развоја Европске уније, од којих неки већ постоје у оквиру статистичког система. Осим РЗС-а, постоји још десет владиних институција и агенција (Министарство унутрашњих послова, Народна банка Србије, Агенција за заштиту животне средине, итд.) које су произвођачи индикатора. РЗС је одговоран за координацију прикупљања и објављивања индикатора.

КОЈЕ СУ БИЛЕ ПОЧЕТНЕ ПОЗИЦИЈЕ РЗС-А И ПРОЈЕКТА?

	Расположиви индикатори (број)	Делом расположиви индикатори (број)	Укупно (број)	%
На почетку пројекта Укупан број (октобар 2016)	49	4	135	39%
На крају пројекта Укупан број (новембар 2017)	100	4	135	77,0%
На крају пројекта (новембар 2017)	99**	4	134*	76,9%

* У 2017 Еуростат је престао да обрачунава један од индикатора, који је производио РЗС.

** Из тог разлога је дошло до смањења броја индикатора са 100 на 99.

▶ На почетку Пројекта само **39%** од укупног броја индикатора одрживог развоја је било израчунато за Србију.

▶ На крају Пројекта **77%** од укупног броја индикатора одрживог развоја је израчунато за Србију.

ИНВЕНТАР СДИ И АНАЛИЗА ЈАЗА

Пре него што је Пројекат започео, производњу СДИ-јева обављао је РЗС, али и други, тзв. спољни произвођачи СДИ-јева као што су министарства, агенције и друге релевантне институције. То није била заједничка активност коју спроводе владине институције и читавим процесом производње и дисеминације индикатора није се управљало на начин који је обухватао сарадњу и заједнички рад. Процену и обезбеђивање квалитета радио је једино РСЗ и то само за индикаторе које је он производио, док су остали произвођачи то обављали тек спорадично. Нису били регистровани метаподаци (подаци о подацима), осим за оне које је производио РЗС. Слична ситуација је постојала и у области дисеминације индикатора, када је свака институција, сама за себе, објављивала своје индикаторе. Појединачни или групе индикатора су објављивани на сајтовима произвођача, што је умањивало њихову прегледност и доступност за шире коришћење.

Реализација компоненте Пројекта која се односи на индикаторе одрживог развоја представљала је први покушај да се њиховим мапирањем у Србији позабави на један организован начин. Крајњи циљ Пројекта био је да се успостави трајна производња индикатора и да се она укорени као редовна владина активност која има дефинисане произвођаче и одговорности и успостави систем повезивања и координације процеса, од прикупљања и обраде до дисеминације података. Организована интероперабилност са низом партнера РЗС-а по том питању представљала је циљ који је успешно остварен. РЗС је препознат као координатор процеса везаних за производњу индикатора, а читав посао прикупљања је заснован на равноправном партнерству и срадањи свих произвођача индикатора. Реализујући овај пројекат стечена су знања, развијени алати и успостављена сарадња са кључним произвођачима званичне статистике, што представља основ за увођење нових група индикатора у оквиру националних и међународних стратегија.

Инвентар и мапирање су реализовани у оквиру процеса који се састојао од два корака. Први корак био је усредсређен на чињеницу да је РЗС институција која је одговорна за организацију и координацију националног статистичког система и да је РЗС био спреман да преузме ову улогу. Други корак је био усредсређен на окупљање екстерних произвођача индикатора, и стручњака из РЗС-а. Логика која је стајала у основи одређивања редоследа била је та да је РЗС морао да мапира оно што је интерно већ произведено, да процени квалитет и идентификује оне који недостају. Осим тога, морао је да процени и способност да производи нове индикаторе и акције које су неопходне да би се тај циљ и остварио. Паралелно са тим, РЗС је установио и које су то владине институције и агенције које производе и објављују одређене индикаторе. Уз блиску сарадњу са произвођачима индикатора, РЗС их је подстакао да представе свој рад и да објасне управљање подацима и њихову дисеминацију.

Први корак везан за инвентар индикатора и анализу јаза направљен је половином маја 2016. године. Тада је развијен алат који се користио као база података о индикаторима, а различита одељења РЗС-а су почела да додају информације, на пример: да ли је одређени индикатор произведен или не (Да/Не), одговорно лице/јединица/организација, да ли је индикатор дисеминиран у Евростатовом сету (Да/Не), ниво усклађености, расположивост методологије итд. Такође, развијен је и алгоритам који је представљао веома користан алат за прикупљање информација о индикаторима, било да су они долазили из РЗС-а или од стране других произвођача. Овај алат је омогућио да се информације неопходне за анализу јазу прикупе на брз и ефикасан начин.

На крају фазе утврђивања јазова, идентификовани су индикатори:

- ▶ који су већ произведени и, међу њима, они којима је потребно побољшање квалитета или усаглашености са стандардима Евростата;
- ▶ који могу да се произведу из постојећих података, а до тада нису били израчунавани;
- ▶ за које морају да се произведу подаци, методологије од нуле;
- ▶ који неће бити произведени – нису приоритет, не постоји законска основа за прикупљање података и производњу индикатора, и не постоји опрема за мерење.
- ▶ који не важе за Србију као земљу кандидата за чланство у ЕУ.

Током трајања Пројекта, развијен је низ алата и докумената који су у складу са статистичким стандардима како би се остварио квалитет, интегритет и транспарентност података о индикаторима одрживог развоја.

Успели смо да прикупимо 104 од могућих 135 индикатора одрживог развоја ЕУ.

У овом тренутку, Србија има око 80% индикатора и она може да прати одрживи развој. Ово представља одличну основу која је успостављена током веома кратког временског периода. Искуство стечено током реализације овог Пројекта олакшаће предстојећи рад на остваривању УН Циљева одрживог развоја усвојених крајем 2015.године и њихово праћење преко одговарајућег сета индикатора (СДГ).

Србија сада има свој сопствени портал који може да представи различите индикаторе и да прати низ новонасталих индикатора, проистеклих из различитих националних или међународних стратегија, односно, докумената.

Знање које је стечено и техничка инфраструктура која је развијена у оквиру овог процеса представљају важан алат за Србију.

Неколико индикатора захтевало је екстерну помоћ како би се обезбедило да могу да се остваре побољшања и усаглашеност, а следећих **5 индикатора** је развијено путем пилот истраживања:

- Инвестиције по институционалним секторима – предузетници и пољопривредна породична газдинства
- Генерисани отпад из кога је искључен главни минерални отпад
- Прираст и сеча шума
- Пројектовани издаци за пензије у % БДП-а.

ЗБОГ ЧЕГА ПОРТАЛ ПО ПРИНЦИПУ „СВЕ НА ЈЕДНОМ МЕСТУ“

Национални портал за праћење индикатора по принципу „све на једном месту“ представља један савремени приступ који са тачке гледишта корисника статистичких података обједињује јавне податке на једном месту. У оквиру парадигме „све на једном месту“, корисник добија податке кроз један једини контакт - Национални портал за праћење индикатора.

Осим тога, принцип „све на једном месту“ изабран је зато што он корисницима омогућава да приступе дефиницијама индикатора, различитим нивоима приказивања података (дисагрегацијама) или поређењу основних података српских индикатора са другим европским земљама. На тај начин, корисници лако долазе до битних података. Такође, омогућен је приступ дисеминационој бази података где корисници могу да преузму детаљније податке које могу користити за сопствене анализе. Национални портал за праћење индикатора (www.indikatori.rs) креиран је тако да буде лак за коришћење. Он приказује графиконе са подацима, нумеричке податке и различите функционалности које омогућавају индивидуални избор временског периода и комбинацију података, прилагођено потребама појединачних корисника. Тренутно портал нуди индикаторе одрживог развоја који су дефинисани у оквиру ЕУ Стратегије одрживог развоја, а убудуће може да обухвати и друге индикаторе проистекле из различитих националних или међународних стратегија.

РЗС – КОЈИМ ПУТЕМ ДАЉЕ

Током последње две деценије, производња званичних статистичких података пролази кроз процес модернизације који је подстакнут дешавањима у међународној статистичкој сфери. У том смислу, најучљивија иницијатива састоји се од активности Групе за модернизацију званичне статистике УНЕЦЕ-а (HLG-MOS) које се обављају у оквиру свих њених одбора. У складу са међународном агендом, РЗС развија статистичку архитектуру која је оријентисана ка услугама уз пажљиво креиране, изграђене и реализоване процесе за статистичку производњу, узимајући у обзир ограничена буџетска средства и људске ресурсе. Осмишљене стратегије за модернизацију пружају одговор на ново ИКТ окружење које подразумева брзи ритам технолошког развоја и расположивост нетрадиционалних података „у реалном времену“ који се генеришу путем сателитског снимања, друштвених медија, коришћења мобилних телефона, сензорних уређаја, итд. Осим тога, РЗС разуме и потребе корисника као мотивацију за дефинисање нових производа или побољшање већ постојећих.

БЕЛЕШКЕ

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

Пројекат реализује конзорцијум који предводи GOPA у сарадњи са: Atos, Expertise France, Istat, Statistics Netherlands i Eurolink consultants.

Ова публикација настала је уз финансијску помоћ Европске уније.
Садржај публикације апсолутно изражава становишта, мишљења и ставове пројекта
*Јачање статистичког система Србије побољшањем методологија и стандарда кроз
примену добре праксе* и не представља нужно ставове и мишљења Европске уније.